

DERBI galopska utrka

Delsarte, François (1811–71), franc. glumac i pedagog; podučavao pjevanje i glumu na pariškom konzervatoriju. Dao poticaj za razvoj estetske gimnastike amer. učiteljici tjele vježbe Geneviève Stebbins; zastupao gledište da se držanjem tijela utječe i na um, pa je tako postao zapravo jedan od osnivača izražajne gimnastike.

delta-krilo, trokutasti oblik krila letjelice, odn. u obliku grč. slova delta u horizontalnoj projekciji; naziv za letjelice klase 0, zmajevi.

Delta-skola letenja, uobičajeni naziv u svijetu za školu pilota za zmajeve, gdje se stječu teoretska znanja i vještina letenja sa zmajevima.

Demavend (5670 m), najviši vrh Irana, 60 km sjeveroist. od Teherana; vulkanskog je porijekla i kupastog oblika. Baza za uspon je Raineh, a na 4150 m je sagrađeno sklonište. Jugosl. usponi: J. i B. Radović iz Beograda i članovi PD Zagreb (1969); slov. planinari (1977).

Dembić, Antun (1898–1966), sok. i sp. funkcionar. Dugogodišnji tajnik i predsjednik HSK Concordia (Zagreb), odbornik Jugoslavenskog teniskog saveza. Nakon Oslobođenja potpredsjednik Teniskog saveza Hrvatske i savezni kapetan.

Demeny, Georges (1850–1914), franc. profesor primijenjene fiziologije na sp. školi u Joinvilleu kod Pariza. Osnovao je kružok racionalne gimnastike, u kojem je ispitivao utjecaj tjele. vježbanja na fiziološke procese u organizmu. Kritizirao je njem. i šved. gimnastički sistem zbog formalizma i nedostatka odgojnih elemenata. Pojam gimnastike proširio je na tjele. odgoj; postavio je znanstvene osnove tjele. vježbanja i utemeljitelj je ritmičkog vježbanja.

Demetrios, grč. atlet iz Salamisa; prvi na 252. i 253. Olimpijadi (229–233 god.) u trčanju na stadij (192,27 m) i u pentatlonu; prvi na 254. Olimpijadi (237 god.) u trčanju na stadij.

Demetrio, Aleksandar (1838–1912), nastavnik gimnastike u Somboru; član mađ. Gimnastičkog društva i Udruženja učitelja gimnastike u Ugarskoj. Zaslužan za pokretanje sporta u Somboru.

demonstracija (lat.), tjele. odgoj, sport, rekreacija; postupak zornog izlaganja, te neposrednog i posebnog prikazivanja (npr. kretanja, tehnike izvođenja udaraca, tehn. shema i dr.) u procesu nastave, odn. treninga ili rekreacije; za posrednu d. koriste se suvremena audio-vizuelna sredstva: film, magnetoskopi, kinogram i sl.

demonstraciona natjecanja na OI, neslužbena nac. i međ. natjecanja za vrijeme i u mjestu

održavanja ljetnih, odn. zimskih OI na kojima se prikazuju jedna ili dvije sp. grane, npr.: trčanje s davanjem prednosti (Pariz, 1900 i St. Louis, 1904); glima i baseball (Stockholm, 1912); skijaško patrolno trčanje i gađanje na ledu (Chamonix, 1924); lacrosse (Pariz, 1924); skijaško patrolno trčanje (St. Moritz, 1928); gimnastika (Amsterdam, 1928); skijaško patrolno trčanje i gađanje na ledu (Garmisch-Partenkirchen, 1936); baseball, zrakoplovno jedrilicarstvo (Berlin, 1936), lacrosse (London, 1948); skijaško patrolno trčanje i zimski petoboj (St. Moritz, 1948); bandy (Oslo, 1952); veliki rukomet, päsäpallo i gimnastika (Helsinki, 1952); gađanje na ledu (Innsbruck, 1964); plesni parovi na ledu (Grenoble, 1968), tenis (Ciudad de México, 1968), badminton i skijanje na vodi (München i Kiel, 1972).

demonstraciona ploča, šah: oveća šah. ploča s figurama odgovarajuće veličine; služi za prenošenje partija na svakom većem i važnijem turniru. Postavlja se u samoj turnirskoj dvorani ili izvan nje, kako bi gledaoci mogli neposredno pratiti sve, ili bar najzanimljivije partije.

demonstrator (lat.), šah: osoba koja pokazuje gledaocima poteze iz partije koje prenosi na demonstracionu ploču istim redoslijedom kao u igri za stolom.

Dempsey, Jack (1895), profesionalni boksač SAD; prvak svijeta u teškoj kategoriji od 4. VII 1919 (Jess Willard) do 23. VI 1926 (Gene Tunney).

Demšar, Jernej (1875–1961), liječnik dermatolog i venerolog; planinar i alpinist; suosnivač (sa J. Tičarom) prve gorske spasilacke stanice u Kranjskoj Gori, u okviru Slovenskoga planinskog društva (16. VI 1912).

Demšar, Slavko (1925–75), organizator tjele vježbenih organizacija u Kranju, posebno u SD Udarnik (sadašnje SD Triglav); od 1945 do 1954 djeluje na razvijanju sp. aktivnosti u Slovenskom primorju, a od 1955 sp. radnik u Izoli gdje radi u odbojkaškoj i stolnotenjskoj organizaciji. Dobitnik Bloudekove nagrade Saveza za tjelesnu kulturu Slovenije (1974).

Depailler, Patrick (1944–80), franc. automobilist, 1974 osvojio PE u formuli 2 s automobilom March-BMW; pobjednik na 2 GP utrke; vozio za Tyrrell, Ligier i Alfa Romeo; poginuo u treningu na Hockenheimu.

Depetrisova-Vlková, Vlasta (1920), čehosl. reprezentativka u stolnom tenisu; prva u pojedinačnoj konkurenciji na PS 1939. u igri parova 1937 i članica pobjedničke ekipe 1938. Na PS osvojila ukupno 14 medalja (4 zlatne, 5 srebrnih, 5 brončanih).

deplasman → *istisnina*

deplasmanska jedrilica, jedrenje: plovilo kojem se u jedrenju bitno ne mijenja istisnina (deplasmans); suprotno: gliserska jedrilica.

dérpage (franc.), skijanje na vodi: okret na vrhu brazde vala; skijaš se iz čučnja skokom okrene natraške, držeći se jednom rukom za držak na kraju užeta.

derbi (engl. derby), svaka odlučna, važna sp. utakmica, odn. susret najboljih natjecatelja (ekipa) u nekoj sp. grani; konjički sport: ravna galopska utrka od 1,5 milje (oko 2400 m) za trogodišnja grla, nazvana po svom osnivaču E. S. Earlu of Derbyju; prvi put je održana 4. V 1780 u Epsomu, u juž. Engleskoj, gdje se održava i danas (Epsomski derbi). Kasnije su d. pod istim uvjetima prihvatili i druge zemlje (Francuska od 1836, Prix du Jockey Club; Austro-Ugarska od 1868, Nijska utrka od 1869, SAD od 1878, Kentucky Derby). U novije vrijeme održava se gotovo u svim zemljama svijeta

DEREZE

J. DEMPSEY

G. DEMENY

P. DEPAILLER